

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över promemorian Demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden**

(S2021/07063)

Riksdagens ombudsmän (JO) har inbjudits att lämna synpunkter på promemorian. Utifrån de aspekter som JO har att beakta vill jag framföra följande:

JO har tidigare yttrat sig över frågan om införandet av ett s.k. demokrativillkor, som sökande organisationer måste uppfylla för att erhålla stöd ur Allmänna arvsfonden (JO:s dnr R 110-2018). I likhet med vad JO då uttryckte har jag inte några invändningar mot införandet av ett demokrativillkor i sig.

Det demokrativillkor som nu läggs fram (2 kap. 4 a § i förslaget) har sin utgångspunkt i det villkor som föreslås i betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35), se s. 3 i promemorian. JO Per Lennerbrant har den 11 november 2021 lämnat ett yttrande över det betänkandet (JO:s dnr R 114-2021). Han anförde bl.a. att lydelsen av den fjärde punkten i förslaget till det demokrativillkoret, d.v.s. ”motarbetar det demokratiska styrelseskicket”, är oprecis och att det finns anledning att i den fortsatta beredningen ytterligare analysera vad som ska anses ligga i den nu avsedda delen av demokrativillkoret. Samma synpunkter kan enligt min mening göras gällande avseende den fjärde punkten i det nu aktuella föreslagna demokrativillkoret beträffande Allmänna arvsfondens verksamhet. Denna del bör alltså ytterligare analyseras.

I promemorian anføres att överklagandeförbudet i 6 kap. 1 § lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden även bör omfatta beslut om att stöd ur Allmänna arvsfonden inte ska beviljas på grund av att demokrativillkoret inte är uppfyllt (s. 33). Bedömningen att en viss organisation inte uppfyller kriterierna i demokrativillkoret medför att den inte bara går miste om möjligheten till stöd ur fonden utan också utpekats för att, beroende av omständigheterna, bl.a. motarbeta det demokratiska styrelseskicket eller bryta mot principen om alla människors lika värde (jfr JO:s yttrande i dnr R 110-2018). Detta inger naturligtvis betänkligheter och utan en mer grundlig analys i frågan kan jag inte tillstyrka förslaget i den delen.

I övrigt avstår jag från att yttra mig över promemorian.

Erik Nymansson

Ärendet har föredragits av Carl-Johan Malmqvist. Byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.